

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hatay İli sınırları içerisinde geçen Asi Nehri'nin sorunlarının araştırılarak, bu sorunların çözümüne yönelik alınabilecek tedbirlerin ve yapılabilecek düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla, Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104 ile 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması hususunda gereğini saygılarımla arz ederim. 20/02/2019

① Lütfi KAŞIKÇI
Hatay Milletvekili

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Yücel BİLİNTİ	TOKAT	
Cemal ÇETİN	İstanbul	C. Çetin
Mehmet CEMAL FENDOĞU	MALATYA	M. Fenmenoğlu
Mustafa Hidayet UHAHOĞLU	Bursa	
Hasan Kalyoncu	İZMİR	
Halil ÖZTÜRK	Tunceli	
Ahmet ERBAĞ	Kütahya	
Ahmet ÖZYÜREK	SİVA	
Baki SİMSEK	Mersin	
KEMAL KASLI	AKSARAY	
İ. Ethem Sedef	YOZGAT	
İbrahim ÖZAYDIN	Samsun	
Mehmet TATCAĞ	Ağrı	
AYŞE BELFAY	ADANA	
Emel ERİŞ	KARLI	
Sadi ÖZGÜR	Ankara	
İsmail Fehi AKOĞLU	İstanbul	
Yasar KARAOĞLU	İZMİR	
İsmail YILMAZ	Düzce	
A. Muhittin Zeynep	Gaziantep	

GEREKÇE

Lübnan Dağları'nın doğu yamaçlarından kaynağını alan 556 km uzunluğa sahip Asi Nehri, Suriye'den geçerek Hatay İli sınırları içerisinde Akdeniz'e dökülmektedir. Asi Nehri'nin 40 km'si Lübnan, 366 km'si Suriye ve 98 km'si Türkiye toprakları içinde yer almaktadır.

Asi Nehri, Antakya kent merkezi açısından estetik öneminin yanı sıra çevre kirliliği açısından da önem taşıyan bir konuma sahiptir. Antakya kent merkezine güzellik katması beklenen Asi Nehri atık ve kanalizasyonun sebep olduğu kokudan dolayı halkın ciddi oranda rahatsızlığına neden olmaktadır.

Yaz aylarında sularının Suriye kaynağında tutulması nedeniyle kuruma noktasına gelmesi koku, sivrisinek, görüntü kirliliği gibi sorunların had safhaya ulaşmasına sebebiyet vermektedir. Kış aylarında gerçekleşen aşırı yağışlardan dolayı nehir yatağı üzerindeki baraj kapaklarının açılmasıyla sel ve taşkın riskleri yaşanmakta, nehir sularıyla birlikte birçok kirletici madde denize taşınmaktadır.

Aniden bastıran şaganak yağış nedeniyle delta çevresindeki yüksek alanlardan aşağıya doğru inişe geçen sular sebebiyle, Asi Nehri çevresindeki birçok evi su basmakta ve tarımsal üretim alanları sular altında kalmaktadır. Ayrıca söz konusu bu durum sel sularının getirdiği kil, mil ve silt gibi ince unsurlu malzemenin tarım alanlarının üzerini örtmesine neden olmakta ve verimi azaltmaktadır. Son zamanlarda olumsuz hava koşullarıyla birlikte Asi Nehri'nin Antakya yakasında bulunan köprü direklerine takılan su sümbülleri büyüyerek nehri istila etmektedir.

1950'den günümüze kadar Asi Nehri'nin yıllık ortalama akımının yıllar itibariyle azaldığı görülmektedir. 1950'li yıllarda yıllık ortalama toplam akım 3 milyar 400 milyon m³ iken, bugün bu değer % 30 oranında azalarak 2 milyar 400 milyon m³e düşmüştür. Aylık akım değerlerindeki bu azalış havzadaki sıcaklık ve yağış rejiminden ziyade özellikle yaz aylarında nehir sularının yoğun bir şekilde kullanılmasından kaynaklanmaktadır.

Havzanın özellikle Suriye bölümündeki beşeri faktörlerindeki değişimi, nehrin akımında azalmaya ve su kalitesinde bozulmaya yol açmıştır. Geçtiğimiz yarım asırda havzanın su miktarı daki değişim yanı sıra su kalitesinde de önemli bir değişim yaşanmıştır. Asi Nehri'nin Türkiye'ye girdiği bölge ve özellikle denize döküldüğü yerde kendini belli eden Suriye kaynaklı biyolojik ve kimyasal kirlilik, en yüksek değerlerden biri olarak görülen 4.derecede yer almaktadır. Nehir suları 1975'te her türlü sulama için uygunken, bugün içindeki amonyak ve ağır metal oranı sınır değerleri aşmış olup insan sağlığını tehdit eder boyutlara ulaşmıştır. Analiz sonuçlarına göre nehir suları Türkiye amonyak azot, nitrit azot, çinko ve potasyum parametreleri sınır değerlerini aşmıştır. Bu sonuçlar Asi Nehri sularının Suriye'de aşırı kirlenmeye maruz kaldığını göstermektedir. Bunun nedeni endüstriyel atık suların arıtılmadan nehre boşaltılması, tarımsal faaliyetler ve kontrolü sağlanamamış kanalizasyon atıklarıdır.

Yıllardır evsel, tıbbi ve sanayi atıkların direkt içine atıldığı Asi Nehri, geçtiği güzergâhları ve dolayısıyla döküldüğü Akdeniz'i büyük oranda kirletmektedir. Bugüne kadar Asi Nehri'nin güzelleştirilmesi, kirliliğinin önlenmesi ve bu durumdan kaynaklanan sorunların giderilmesine yönelik çok sayıda proje yapılmıştır. Ancak bu projelerle harcanan milyonlarca liraya rağmen sorunlar bir türlü çözülememiştir.

Asi nehrine dökülen çöp ve atık sorununa , nehrin su havzalarının rehabilite edilme sürecine ve nehir üzerine kurulu köprü ayaklarının üst yüzeylerinde akıntının getirdiği çöp yığınları sorunlarının araştırılarak bir çözüme kavuşturulması zorunludur.

Sonuç olarak; Antakya kenti için hem kent estetiği hem de evre kirliliği açısında ayrı bir yere sahip olan Asi Nehir'inin kentin ortasından geçmesiyle kente önemli bir güzellik katması gerekirken, kanalizasyon atık ve kokusu ile dolu olması ve halka rahatsızlık vermesi ciddi bir sorun olduğunun farkına varılarak, bu sorunlara ortak çözümlerin tespitine ilişkin Meclis Araştırması açılması yerinde olacaktır.